

Консультація для батьків першокласників

Ваша дитина йде до школи

Підготовка до школи - складний період у житті дошкільника, його перший соціальний конфлікт.

Не менш складним є цей період і для батьків дошкільника. Необхідно придбати новий одяг, взуття, портфель, посібники, приладдя для майбутнього школяра.

А головне - знайти школу, де він буде навчатися, а можливо й гроші, щоб платити за навчання. Та попри глибоке співчуття до батьківського клопоту, із впевненістю можна стверджувати, що у дитини - майбутнього школяра - клопоту і хвилювань значно більше, ніж у тата з мамою, адже вона входить у зовсім новий для неї світ.

Як воно - «навчатися»? Весело це чи сумно? Важко чи легко? Перш за все, це відповідально. Тепер дитині доведеться забути слово хочу заради слова потрібно! У першому класі дитина розпочинає своє суспільно-трудове життя. Словом, у дитини у зв'язку зі вступом до школи значно більше причин для хвилювання, ніж у батьків.

Вступ до школи і початковий період навчання викликають перебудову способу життя і діяльності дитини. Маленька людина знаходиться в стані очікування: має відбутися дещо значне і привабливе, але поки що невизначене. Весь спосіб життя дитини радикально змінюється. Найсуттєвішими проблемами, з якими їй доведеться мати справу в школі, є:

- зміна розпорядку сну та харчування;
- зміна повітряного режиму: необхідність перебування в приміщенні впродовж більш тривалого проміжку часу, ніж у дитячому садочку;
- збільшення часу, який доведеться проводити без активного руху, сидячи за столом; незвично високий рівень «галасу» на перерві, що призначена для відпочинку (частина дітей взагалі бажає не залишати класну кімнату у цей час);
- зміна стилю спілкування з дорослими: вчитель здебільшого не орієнтований на опіку, піклування і захист, на встановлення індивідуальних особистісних контактів, тому дитина може відчувати себе на новому місці на початку безпорадною та самотньою;
- необхідність повного самообслуговування під час одягання і роздягання, вживання їжі, користування туалетом; в ситуації, коли за дотриманням гігієнічних навичок, може статися, ніхто не стежить; необхідний повний самоконтроль;

- необхідність самостійно організувати своє робоче місце на парті, зібрати і дістати необхідні посібники, підручники і приладдя з портфеля та акуратно скласти їх туди у «стислі терміни»;
- необхідність правильно реагувати на умовні сигнали - дзвоник на урок і на перерву - і підпорядковувати свою поведінку їм, а також правилам поведінки на уроці - стримувати і довільно контролювати реакції руху, мови та емоції;
- колектив із 25-30 одноліток; необхідність встановлення контактів з ними;
- можливі невдачі в діяльності;
- збільшення обсягу емоційного навантаження.

Перехід до школи - якісно новий етап у розвитку дитини. Цей етап пов'язаний зі зміною соціальної ситуації розвитку, з особистісними новоутвореннями.

Настає період «адаптації» до школи, який триває від 1 до 3 місяців, а іноді - до півроку.

Та не будемо забувати, що адаптація - природний процес під час зміни ситуації розвитку, а спробуємо допомогти здолати його якомога швидше та безболісніше.

Усі життєві ситуації, що пов'язані зі вступом до школи, їх переживання потребують від дитини перегляду та переосмислення створеної нею картини світу, а іноді її серйозного коригування.

Головне, що необхідно дитині, - це позитивна мотивація навчання. Більшість майбутніх першокласників хочуть йти до школи, але у них складається певне уявлення на зразок такого: справжній школяр - це щасливий володар портфеля і шкільної форми, старанний виконавець шкільних правил. Такий учень слухає вчителя, піднімає руку і отримує оцінки, причому лише високі. Дитина впевнена, що буде вправним учнем. У таких дитячих сподіваннях прихована велика небезпека: дитина сприймає школу як чергову гру, яка може виявитися зовсім не такою привабливою, якщо не перетвориться з часом на навчальну співпрацю з вчителем і однолітками.

Ставлення дитини до школи формується ще до того, як вона до неї піде. І тут важливу роль відіграє інформація про школу і спосіб її подачі з боку батьків і вихователю дитячого садочка. Більшість батьків намагається створити емоційно привабливий образ школи, зазначаючи: «Ти у нас будеш відмінником», «У тебе з'являться нові друзі», «Вчителі люблять таких розумненьких, як ти» тощо. Дорослі вважають, що тим самим вони прищеплюють дитині зацікавлене ставлення до школи. Насправді ж дитина, яка налаштована на радісну і цікаву діяльність, відчувши навіть незначні негативні емоції (досаду, заздрість, ревності), може надовго, а іноді й назавжди втратити інтерес до навчання. Причин для подібних емоцій школа надає дуже багато: невдачі на тлі уявної загальної успішності, складності в пошуках друзів серед

однокласників, розбіжності в оцінці вчителя і звичайній батьківській відзнаці тощо.

Іноді ж батьки і вихователі використовують образ школи для залякування, не замислюючись про наслідки: «За таку поведінку тебе в школі покарають і поставлять на облік у дитячу кімнату міліції», «Ти двох слів не зв'яжеш, як ти в школі на уроках будеш відповідати?» тощо.

Такі настанови навряд чи підбадьорять дітей напередодні вступу до школи. Намагаючись бути об'єктивними в оцінюванні їх успіхів, дорослі щедро роздають критичні зауваження і зрештою домагаються того, що дитина взагалі не робить жодних спроб здолати труднощі, реагуючи сльозами на невдачі. Можна зрозуміти її побоювання і тривогу, що пов'язані з майбутнім навчанням у школі.

Таким чином, ані однозначно позитивний, ані однозначно негативний образ школи не принесе користі.

Важливо налаштувати дитину на повсякденну роботу і переконати її в тому, що вона зможе все, якщо буде старанно ставитися до навчання.

Нині школа розв'язує складні завдання навчання і виховання підростаючого покоління.

Успіхи шкільного навчання значною мірою залежать від рівня підготовленості дитини у дошкільний період.

У психолого-педагогічних дослідженнях розглядаються питання спеціальної та загальної готовності дитини до школи.

До загальної готовності належить фізична, особистісна (стосунки з оточуючими, взаємовідношення з однолітками, ставлення дитини до самої себе) та інтелектуальна. До спеціальної - підготовку до засвоєння предметів курсу початкової школи, загальний розвиток, підготовку до читання, письма.

У визначенні готовності дитини 6-7 років до навчання в школі необхідно враховувати той рівень морфологічного і функціонального розвитку, який дозволяє зробити висновок, що вимоги систематичного навчання, різноманітні навантаження, режим шкільного життя не будуть надмірно обтяжливими для дитини і не погіршать стану її здоров'я.

Особливе значення в особистісній готовності дитини до школи має мотиваційний план, тобто внутрішня позиція школяра - сукупність всіх ставлень дитини до дійсності, що склалася у певну систему. Вона формується в процесі життя і виховання. Зміст і структура поняття позитивного ставлення до школи містить:

- наявність чітко визначених уявлень про школу і форми шкільної поведінки;
- зацікавлене ставлення до навчання і навчальної діяльності;
- наявність соціальних мотивів і готовність виконувати шкільні вимоги, що у підсумку формує шкільну позицію.

Виховання позитивного ставлення до школи у дітей буде найбільш ефективним за дотримання таких умов:

- використання у цілісному педагогічному процесі різноманітних форм і методів роботи щодо ознайомлення дітей зі школою і виховання позитивного ставлення до неї;
- створення предметно-розвивального середовища для збагачення життєвого досвіду дітей і своєчасної його зміни відповідно до нового змісту дидактичних завдань та забезпечення його доступності;
- розуміння вихователем значущості проблеми і проявів його творчої ініціативи щодо вибору форм, методів роботи з дітьми;
- педагогічна освіта батьків із питань готовності до шкільного навчання;
- здійснення зв'язку дошкільного навчального закладу зі школою.

Вже на урочистій лінійці першого вересня стає очевидним, чи почувуються впевнено діти, які вперше прийшли до школи, чи вони перелякані, пишаться собою або відчують себе нещасними від самотності; посміхаються і радіють чи шукають очима батьків, сподіваючись на їхню підтримку.

Шкільне життя продемонструє своє різноманіття і доведе, чи готові вони до нової ролі учнів та однокласників.

Як правильно вибрати школу для малюка.

Знайома ситуація для батьків, які вже мають досвід навчання дітей в школі - до кінця першого класу рідна дитина набуває ніжно-зеленого кольору, з поганим апетитом та нудьгою в очах чекає канікул і не уявляє як в цю школу ходити ще 11 років.

І тоді батьки замислюються, а чи правильно вони вибрали школу? Багатьох проблем можна було б уникнути, якщо заздалегідь, краще за рік, подбати про те, щоб дитина не тільки планомірно готувалася до школи, але й правильно обрати школу та свою першу вчительку.

На що треба в першу чергу звернути увагу?

1. Поцікавтеся кількістю дітей в класах: 12-14 - оптимальною але нереально. Але, все ж-таки 25- краще, ніж 35. А якщо 40?! - недопустимо. Про який індивідуальний підхід може йти мова, коли й дихати в класі не буде чим.

2. Кількість хлопчиків та дівчаток бажано, щоб було приблизно порівну. Це дуже суттєво для нормального формування особистості.

3. Поцікавтеся які вимоги висуваються до дітей при вступі в школу. Шкіл, які не ділять дітей за мірою їх підготовленості вже не лишилося. Тому, вам розкажуть, що повинна вміти ваша дитина, що знати. А ви потім будете мати можливість поміркувати підходить вам це чи ні.

4. Дуже добре, якщо ви зможете поговорити з батьками дітей, які закінчують початкову школу у класі вашої майбутньої вчительки. Поцікавтеся, які і дітей успіхи, в чому основні проблеми. І взагалі - віддали б вони до цієї вчительки ще одну дитину? Чому?

5. Вибираючи школу, обов'язково потрібно з'ясувати яким чином ваша дитина готова до школи:

- наскільки працездатна, самостійна:
- чи швидко засвоює знання чи повільно, чи з трудом.
- рівень зорової, слухової пам'яті, довільної уваги.
- рівень розвитку логічного мислення
- наскільки дитина впевнена у своїх можливостях;
- наскільки сильне бажання йти до школи і які мотиви цього бажання.

Якщо у вас дитина з невеликою швидкістю реакції, яка повільно засвоює знання, не можна їй поступати в престижні ліцеї та гімназії, де навантаження не тільки велике, але й кількість матеріалу значно більша, ніж в звичайній школі. Подібні заклади орієнтуються на дітей які швидко й легко засвоюють великий об'єм інформації.

Для дитини, яка повільно (хоча, можливо, дуже міцно та добре) засвоює інформацію, це може бути стресовим фактором і, з часом, призвести до психічних травм. Такій дитині краще буде у звичайній школі, де її не будуть "підганяти." А дитині активній, розвинутій, кмітливій, буде нудно в звичайній школі. Тому що там не буде забезпечено оптимальне для неї навантаження.

В незалежності від того, в яку школу ви віддасте дитину, бажано було б щоб в ній не було ранньої спеціалізації за предметами. Кращий варіант - коли початкова школа дає загальну, всебічну базу. Тому що тільки у 2% першокласників чітко можна сказати що він "Лірик" чи "Фізик". А вирішувати це питання виходячи з своїх власних уподобань неморально. Можна сильно ускладнити своїй дитині життя, якщо виявиться, що дитина, яку "тягне" до

гуманітарних наук, багато років витратила на здобуття спеціалізованої фізико-математичної підготовки. Тим більше, що у спеціалізованих школах кількість профільних предметів збільшується за рахунок скорочення інших.

Щодо іноземних мов - загальне правило таке - поки дитина добре не оволодіє рідною мовою - навчитися вільно говорити, розповідати, читати, висловлювати свої думки та міркувати - "грузити" їй іноземною немає сенсу. А якщо у дитини є проблеми з звуковимовою - не має сенсу говорити про навчання іноземній мові. Тому що така дитина буде говорити на такій суміші двох мов, що люди їй будуть сторонитися і не зможуть зрозуміти що вона говорить на обох мовах. В решті решт, позбутися цих проблем потрібно в незалежності від того, чи буде дитина навчатися іншим мовам.

І ще один важливий момент. Тривалість навчання. Переконайтеся, що у вибраній вами школі не "завчать" вашу дитину до позеленіння!. В 1-ому півріччі - 4 уроки в день максимум. Навіть, якщо ваш малюк вундеркінд, це ще не привід лишати його радості дитинства. Для нормального середньостатистичного першокласника 5-7 годинна розумова праця - непосильний тягар.

Не слід особливо поспішати й з додатковою освітою. Якщо це спорт - плавання чи аеробіка - добре. А якщо щось розумове _ шахи, музика - краще утриматись хоча б в 1-ому класі. Дайте дитині повністю адаптуватись до звичайної школи - а потім вже починайте навчання в музичній. Або, навпаки, поступайте до музичної за рік до вступу в нормальну школу. В будь-якому випадку, не робіть цього одночасно.

Звісно, що найголовніше питання при виборі школи - це вчителька. Від того, сподобається дитині вона чи ні, підходять вони один одному чи ні - буде залежати і здоров'я вашої дитини, і її успіхи у навчанні. Тут важливо прислухатися до думки малюка - У дітей надзвичайно добре розвинута інтуїція. І тому, якщо ваша дитина активно протестує проти того, щоб вчитися у конкретного вчителя, не примушуйте її йти до неї в клас. А якщо дитина із захопленням розповідає про перше знайомство з вчителем - можете бути впевнені - успіх гарантовано.

Вирішуючи важливе питання, яке можливо, бути мати велике значення у всьому подальшому житті дитини - в яку школу її віддати, все ж-таки віддайте перевагу не міркуванням інтелектуального розвитку, а збереження фізичного та психічного здоров'я малюка. Тому що хвора людина не може досягти великих успіхів і в навчанні і в кар'єрі.

А якщо ми збережемо здоров'я дитині, надамо їй можливість перші кроки у навчанні зробити без поспіху, в притаманному їй темпі, то в майбутньому за необхідності, вона завжди зможе не тільки "наздогнати" своїх однолітків, але й досягти більших успіхів. Подумайте, що буде з автомобілем, якщо його зразу

включити на 5 швидкість і їхати по дорозі з перешкодами. А діти ж - то не автомобіль!

Декілька порад батькам майбутніх першокласників

1. Найголовніше - поспілкуватися з майбутньою вчителькою. Вона повинна стати «другою мамою», створити комфортне для навчання середовище.
2. Поговорити з батьками, чиї діти навчаються в даній школі, по цей навчальний заклад, дізнатися їх думку.
3. Добре, коли школа міститься поряд із Вашим помешканням.
4. Зайдіть, якщо це можливо, на сайт школи та уважно вивчіть його.
5. Нова шкільна споруда необов'язково означає хорошу школу.
6. Обираючи школу для гіперактивної або, навпаки, повільної дитини, потрібно, перш за все, обирати вчительку. Вона повинна бути спокійною і врівноваженою.
7. Домашню дитину, яка не звикла працювати в колективі, краще віддати до приватної школи, де класи не чисельні і вчитель зможе приділити їй більше уваги.
8. Хворобливу дитину краще не віддавати до гімназії або спеціалізованої школи: процес приготування домашніх завдань перетвориться для неї на каторгу.